

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 125/2018-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Libušou Dočkalovou, Lachova 32, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 56/2009, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 56/2009 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Pezinok j e p o v i n n ý nahradit' [REDACTED] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Libuše Dočkalovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 56/2009 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že namietané konanie okresného súdu bolo iniciované na základe sťažovateľovho žalobného návrhu na zaplatenie sumy 6 638,78 € s príslušenstvom, ktorý bol doručený okresnému súdu 16. marca 2009. Sťažovateľ podal 31. marca 2011 návrh na rozšírenie predmetu konania. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 56/2009-104 zo 7. júna 2011 pripustil zmenu návrhu na začatie konanie a uznesením č. k. 4 C 56/2009-77 zo 14. apríla 2011 sťažovateľovi priznal oslobodenie od súdneho poplatku.

Zároveň bolo na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 194/2011 vedené konanie o zaplatenie sumy 13 921,53 € s príslušenstvom, ktoré inicioval sťažovateľ proti tým istým odporcom návrhom zo 7. júla 2011. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 194/2011-97

z 1. augusta 2013 spojil obe konania do spoločného konania vedeného pod sp. zn. 4 C 56/2009 (namietané konanie okresného súdu), ktorého predmetom je uplatňovaný nárok na zaplatenie sumy 51 430,66 € s prísl.

3. V namietanom konaní bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 4 C 56/2009-556 z 19. októbra 2017, pričom okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 6. novembra 2017 odvolanie, o ktorom nebolo do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu meritórne rozhodnuté.

4. Sťažovateľ v sťažnosti namieta celkovú dĺžku konania okresného súdu, ako aj časové rozpätie medzi podaním odvolania a predložením súdneho spisu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako odvolaciu súdu. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd nepostupuje v konaní plynulo a efektívne v zmysle zásady zakotvenej v čl. 17 Civilného sporového poriadku.

5. Sťažovateľ zároveň poukázal na skutočnosť, že 8. januára 2018 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Na túto sťažnosť písomne odpovedala podpredsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku z 2. februára 2018, v ktorom uviedla, že sťažnosť na prieťahy v konaní považuje za čiastočne dôvodnú. Za vzniknuté prieťahy sa sťažovateľovi ospravedlnila, ďalej sťažovateľa oboznámila so skutočnosťou, že sa v súčasnosti vykonávajú procesné úkony potrebné na predloženie spisu krajskému súdu (t. j. výzvy na vyjadrenie účastníkom konania), a ubezpečila ho, že súdny spis bude krajskému súdu predložený, „*ako náhle bude spis pripravený*“.

6. Sťažovateľ dal ústavnému súdu do pozornosti, že v priebehu namietaného konania bolo nariadených 8 pojednávaní, pričom v danej súvislosti zhodnotil, že „*za dobu 6 rokov od začatia konania v roku 2009 Okresný súd Pezinok vytýčil za účelom vykonania dokazovania viac pojednávaní, avšak z toho dve boli zrušené, dve sa uskutočnili bez prejednania veci a na ôsmom vyhlásil rozsudok. Dokazovanie sa teda vykonalo na piatich pojednávaniach a na šiestom sa vyhlásil len rozsudok. Štatisticky vychádza priemerne jedno*

pojednávane za rok!“. Sťažovateľ zároveň poukázal na skutočnosť, že „od pojednávania v roku 2012 do prvého pojednávania v roku 2016 sa štyri roky vôbec nepojednávalo“.

7. Sťažovateľ je toho názoru, že *„nebyť zbytočných prietahov v konaní a spojenia dvoch konaní (bez môjho návrhu), existoval by reálny predpoklad, že rozhodnutie vo veci samej mohlo byť vydané aj skôr ako rozhodnutie vo veci č.k. 4C 621/2008, a potom by existoval reálny predpoklad, že súd moju žalobu nezamietne v celom rozsahu z vyššie uvedeného dôvodu“.*

8. Sťažovateľ taktiež namietal neúčelnosť a neefektívnosť namietaného konania v súvislosti s vykonaným dokazovaním, keďže okresný súd nevypočul viacero sťažovateľom navrhnutých svedkov. Tých svedkov, ktorí boli vypočutí, okresný súd vypočul až po niekoľkých rokoch.

9. V súvislosti s kritériami, ktoré ústavný súd skúma pri namietanom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažovateľ konštatoval, že *„po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a preto doterajší priebeh ani po spojení dvoch konaní nemožno pripísať na ťarchu faktickej zložitosti prejednáwanej veci. Svojím správaním som sa žiadnym spôsobom nepričinil o prietahy v konaní, a vyvinul som všetko úsilie na to, aby súd mohol konať účelne, efektívne a bez prietahov.*

Postup Okresného súdu Pezinok nesvedčí o tom, že by v danej veci svoju činnosť organizoval tak (najmä pokiaľ ide o samotný priebeh konania, spojenie dvoch konaní, konanie spojené s predložením veci odvolaciemu súdu a opakované preskúmvanie mojich osobných a majetkových pomerov), aby bola predmetná vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a riadne a včas predložená na rozhodnutie odvolaciemu súdu.“.

10. V nadväznosti na už uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod č.k. 4C 56/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje, aby v konaní č.k. 4C 56/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc euro), ktoré je mu Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 325,42 €..., ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Libuše Dočkalovej... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

11. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 125/2018-14 z 12. apríla 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

12. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 13. apríla 2018 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

13. Na výzvu ústavného súdu reagovala podpredsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom stanovisku sp. zn. Spr. 73/2018 doručenom ústavnému súdu 30. apríla 2018 uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„Žaloba bola tunajšiemu súdu doručená dňa 13.03.2009. Súd rozhodol rozsudkom dňa 19.10.2017, č.k. 4C 56/2009-556 , proti ktorému bolo podané odvolanie. V súčasnosti sa spis nachádza na Krajskom súde v Bratislave, kde bol predložený dňa 18.03.2018...“

Predmet konania je vec patriaca do štandardnej agendy všeobecných súdov. Vec je skutkovo a právne pomerne zložitá, nakoľko bolo vypočutých viacero svedkov, ktorí mali potvrdiť vadné alebo riadne vykonanie diela...

Súd vo veci konal, vykonával dokazovanie na základe návrhov sporových strán, lehoty medzi jednotlivými pojednávaniami boli dlhé, čo bolo spôsobené zaťaženosťou súdu.

Je zrejmé, že dĺžka konania je neprimeraná. Žiaľ, k predĺženiu konania prispeli také skutočnosti, ako opakovaná práceneschopnosť zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ], v dôsledku ktorej bolo jej súdne oddelenie prerozdelené iným sudcom a po návrate do práce, jej bol spis opäť vrátený. Súdne oddelenie malo tiež problém s obsadením pozície asistentky. Okresnému súdu Pezinok je známa judikatúra Ústavného súdu SR, ktorý v takýchto prípadoch opakovane uviedol, že strane v súdnom spore nemôže byť na ťarchu fakt, že súd má personálne, alebo administratívne problémy...“

14. Podpredsedníčka okresného súdu zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci a k svojmu vyjadreniu pripojila aj vyjadrenie zákonnej sudkyne z 11. januára 2018, v ktorom sa vyjadrila k sťažnosti na prietahy v namietanom súdnom konaní, ktorú sťažovateľ doručil 8. januára 2018 predsedovi okresného súdu.

15. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu doručenému ústavnému súdu 11. mája 2018 uviedla:

„Na základe výzvy zo dňa 30.4.2018 Vám oznamujeme, že súhlasíme s tým, aby... Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od súdneho pojednávania o prijatom návrhu, nakoľko od ústneho pojednávania nemožno podľa nášho názoru očakávať ďalšie objasnenie veci.

K vyjadreniu Okresného súdu Pezinok číslo Spr. 73/2018 zo dňa 25.4.2018 uvádzame, že v bode 4/ a 5/ ho berieme na vedomie, nakoľko sa ním potvrdzuje fakt, že dĺžka konania bola neprimeraná a že neboli zistené žiadne prietahy spôsobené sťažovateľom, čo je právne významné pre posúdenie návrhu. Nestotožňujeme sa však s konštatovaním v bode 1/, v ktorom sa pani podpredsedníčka Okresného súdu Pezinok vyjadruje k skutkovej a právnej zložitosti sporu, že vec je skutkovo a právne zložitá. K spojeniu vecí došlo rozhodnutím súdu na návrh žalovaných, k čomu vyjadrila svoj

odmietavý názor aj zákonná sudkyňa, o čom informovala účastníkov konania na pojednávaní dňa 28.4.2016, avšak nič nesvedčí o právnej zložitosti veci. Ide o právne vzťahy zo zmluvy o pôžičke. Konštatovanie v bode 1/ treba však uviesť na pravú mieru. V konaní neboli vypočutí všetci navrhnutí svedkovia. Svedkovia nemali potvrdiť vadné alebo riadne vykonanie diela, ale sa mali vyjadriť k poskytnutým pôžičkám, a teda k okolnostiam vzniku záväzkového právneho vzťahu medzi právnymi predchodcami účastníkov konania. Taktiež namietame tvrdenie v bode 2/. Súd nevykonal dokazovanie rozhodujúcich skutočností výsluchom navrhnutých svedkov (pána [REDACTED] a pána [REDACTED] pôvodných veriteľov zo zmluvy o pôžičke), na čo sťažovateľ poukázal v sťažnosti zo dňa 8.1.2018. K bodu 3/ uvádzame, že ide o nesprávne označenie § 61 a nasl. CSP, správne má byť uvedené: § 161 a nasl. CSP.

Pokiaľ ide o vyjadrenie zákonného sudcu zo dňa 11.1.2018 k ďalšej sťažnosti žalobcu zo dňa 8.1.2018, pripojené k stanovisku Okresného súdu Pezinok číslo Spr. 73/2018 zo dňa 25.4.2018, tak ho namietame z viacerých dôvodov. Z hľadiska jeho obsahu ide o zúžené vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa zo dňa 8.1.2018 fakticky zamerané len na činnosť súdu súvisiacu s predložením veci odvolaciemu súdu a na preverovanie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 8.1.2018 sa týkala konania ako celku.

Vyjadrenie zákonnej sudkyne, že koná vo veci dostatočne plynulo, nezodpovedá faktickému stavu, keď za dobu 6 rokov súd vytyčil za účelom vykonania dokazovania 6 pojednávaní a na siedmom vyhlásil rozsudok. Nezodpovedá ani vyjadreniu podpredsedníčky Okresného súdu Pezinok v bode 5/ vyjadrenia zo dňa 25.4.2018, v ktorom poukázala na prerozdeľovanie spisov zákonnej sudkyne z dôvodu jej opakovanej práceneschopnosti a personálneho obsadenia, čo však nemôže byť na ťarchu účastníka.

K vyjadreniu zákonnej sudkyne ohľadom preverovania majetkových pomerov sťažovateľa, že sťažnosť nie je prípustná, sťažovateľ uvádza, že namietal opakované preverovanie majetkových pomerov ako nadbytočné z dôvodu, že takýmto spôsobom dochádza k zbytočným prietahom v konaní, keďže jeho oslobodenie od súdnych poplatkov vyplýva z osobitného predpisu (§ 4 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb.). Jej konštatovanie, že z listinných dôkazov predložených súdu dňa 8.1.2018 dospela k záveru, že podmienky pre trvanie oslobodenia od súdnych poplatkov za odvolanie sú nezmenené, je duplicitné

z hľadiska vydaného rozhodnutia Centra právnej pomoci zo dňa 9.3.2016 sp. zn. 4596/2016-KaBA, ktoré pravidelne skúma a vyhodnocuje existenciu podmienok pre priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci, a k žiadnej zmene v tomto smere nedošlo.

Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ má za to, že jeho návrh je dôvodný, a preto navrhuje, aby mu Ústavný súd SR vyhovel.“

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

17. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

18. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v jeho právnej veci.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

20. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

22. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

23. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného

súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

24. Preskúmaním doterajšieho priebehu namietaného konania pred okresným súdom ústavný súd zistil, že toto konanie nemožno hodnotiť ako právne zložité a je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Faktická zložitosť veci však bola spôsobená potrebou vykonania znaleckého dokazovania súdnym znalcom z odboru grafológie a písmoznalectva, ako aj skutočnosťou, že okresný súd v čase ustanovenia súdneho znalca nedisponoval originálom zmluvy, ktorej podpis bolo potrebné skúmať. Plynulosť bola ovplyvnená aj skutočnosťou, že okresný súd musel pre účely výsluchu odporkyne v treťom rade opakovane dožiadať Okresný súd Liptovský Mikuláš.

25. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že k priet'ahom v danom súdnom konaní prispeli aj sťažovateľom podané procesné návrhy (najmä doplnenia podania a návrhy na vykonanie dôkazov). Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako účastník konania má nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil, na druhej strane však poukazuje na to, že za priet'ahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný na rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľa, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

26. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd si pre účely

posúdenia opodstatnenosti uplatňovaného nároku v sťažnosti sťažovateľa zapožičal súdny spis okresného súdu od krajského súdu.

27. Po dôkladnej analýze zapožičaného súdneho spisu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že konanie bolo vo svojom priebehu poznačené nielen nečinnosťou zo strany okresného súdu, ale aj jeho neefektívnym a neúčelným prístupom. Prieťahy, ktoré vznikli v dôsledku nečinnosti okresného súdu, boli spôsobené už na začiatku napadnutého konania, t. j. v období od 26. júna 2009, keď okresný súd doručil sťažovateľovi uznesenie, ktorým ho oslobodil od súdnych poplatkov, do 29. decembra 2009, keď okresný súd uznesením č. k. 4 C 56/2009-18 uložil odporcom v 1. a 2. rade, aby sa vyjadrili k návrhu, a zároveň nariadil pojednávanie. Ústavný súd taktiež zaznamenal prieťahy v namietanom konaní spôsobené nečinnosťou okresného súdu v záverečnej fáze namietaného konania, keď súdny spis okresného súdu bol krajskému súdu predložený až po štyroch mesiacoch od podania odvolania.

28. Poukazujúc na celkovú dĺžku namietaného konania okresného súdu ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu sa vyznačoval aj výraznou neefektívnosťou. Neefektívnosť v postupe okresného súdu je deklarovaná nielen dĺžkou konania, ale aj tým, že okresný súd ustanovil na vypracovanie znaleckého posudku osobu, ktorá bola v čase ustanovenia vyčiarknutá zo zoznamu súdnych znalcov. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju rozsiahlu konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

29. V súvislosti s vyjadrením podpredsedníčky okresného súdu, v ktorom poukázala na opakovanú práceneschopnosť zákonnej sudkyne, ako aj na problém pri obsadení miesta asistentky, ústavný súd, poukazujúc na svoju konštantnú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), pripomína, že skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže

v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

30. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľa a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

31. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Ústavný súd v tomto prípade neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal, keďže okresný súd v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa už v namietanom konaní meritórne rozhodol a, navyše, spis sa už nenachádzal v dispozičnej sfére okresného súdu, keďže okresný súd ho predložil krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktoré odôvodňoval právnou neistotou, ako aj skutočnosťou, že doterajší priebeh konania vykazuje znaky zbytočných prietahov.

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania, a aj skutočnosť, že vo veci zistil namietané porušenie označených práv. Berúc do úvahy aj všetky uvedené okolnosti, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde primerané finančné zadosťučinenie v požadovanej výške (bod 2 výrokovej časti nálezu).

36. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

37. Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, spísanie vyjadrenia z 9. mája 2018) uskutočnené v roku 2018. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou v celkovej sume 488,13 €.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2018